

PROTOCOL DE PROTECCIÓ I PREVENCIÓ ENFRONT DE LA TRANSMISSIÓ I EL CONTAGI DEL SARS-CoV-2 PER A ENTITATS JUVENILS QUE DESENVOLUPEN ACTIVITATS D'OCI EDUCATIU I EDUCACIÓ NO FORMAL

INTRODUCCIÓ

L'Organització Mundial de la Salut va elevar el passat 11 de març de 2020 la situació d'emergència de salut pública ocasionada per la COVID-19 a pandèmia internacional. La rapidesa en l'evolució dels fets, a escala nacional i internacional, requereix l'adopció de mesures immediates i eficaces per a fer front a aquesta conjuntura. Les circumstàncies extraordinàries que concorren constitueixen, sense dubte, una crisi sanitària sense precedents i d'enorme magnitud tant per l'elevat nombre de ciutadans afectats com per l'extraordinari risc per als seus drets.

Les activitats d'oci educatiu i educació no formal comporten la promoció d'autonomia personal per a la joventut i la infància constitueixen un mitjà essencial per a afavorir la inclusió social i la promoció de la ciutadania, tenint en compte les necessitats de potenciació de les polítiques d'igualtat, no-discriminació i promoció dels drets, amb equilibri i amb equitat territorial. La Llei 15/2017, de 10 de novembre, de la Generalitat, de polítiques integrals de joventut, i la Llei 26/2018, de 21 de desembre, de la Generalitat, de drets i garanties de la infància i adolescència, reconeixen l'oci educatiu com un dret de xiquetes, xiquets, adolescents i joves.

Les entitats d'educació no formal valencianes conformen una xarxa amb més de 5.000 voluntaris i voluntàries acreditades que donen suport a més de 35.000 xiquets, xiquetes i adolescents valencianes. Amb este protocol es pretenen marcar els processos que han de seguir per a, amb totes les garanties de protecció i prevenció, continuar amb la seua tasca educativa.

Propòsit: Fer recomanacions en relació a les mesures de protecció i prevenció enfront del SARS-CoV-2 per a les entitats juvenils que desenvolupen activitats d'oci educatiu i educació no formal, tant en l'acció educativa com en les activitats i els serveis complementaris (reunions, transport, menjador, allotjament).

Les mesures es refereixen a les entitats juvenils d'educació no formal, els seus agrupaments o centres, i totes les persones organitzadores o monitores, participants i tutores de participants menors d'edat de les activitats esmentades.

Objectiu: Crear entorns d'activitats juvenils d'educació no formal saludables i segurs en el context de la pandèmia per COVID-19, a través de l'aplicació de mesures de promoció de la salut, protecció i prevenció adaptades als diferents escenaris.

Principis bàsics de prevenció: El coneixement dels principis bàsics de prevenció i la posada en pràctica de mesures coherents en les activitats d'oci educatiu i educació no formal

contribueix al fet que les entitats juvenils desenvolupen la seua activitat i contribuïsquen a frenar la transmissió del virus SARS-CoV-2.

A. INFORMACIÓ SOBRE EL SARS-CoV-2 I LA COVID-19

- Davant de qualsevol problema de salut i el maneig d'aquest, totes les persones han de mantindre's informades i adoptar les mesures de prevenció individuals i col·lectives recomanades. El coneixement i l'actuació coherent són, sense dubte, uns bons aliats per a mitigar la propagació de la COVID-19 i reduir les possibilitats de contagi en la comunitat.

És important que les persones puguen comprendre què succeeix i el paper que els correspon exercir en aquestes circumstàncies, tant per a protegir-se com per a protegir les altres.

- S'han de dissenyar i implementar activitats d'informació i formació sobre la COVID-19 i les mesures de protecció, prevenció i promoció de salut a les persones monitors. S'ha de divulgar la informació necessària i les mesures de protecció, prevenció i promoció de la salut a totes les persones participants, incloses les famílies.
- Els continguts bàsics d'aquestes accions han d'abordar: els símptomes de la malaltia, com actuar davant de l'aparició de símptomes, mesures de distància interpersonal, higiene de mans i altres mesures de prevenció personal, ús adequat de la mascareta, interacció entre els éssers humans i l'entorn, foment de la corresponsabilitat en la salut pròpia i la dels altres i prevenció de l'estigma.
- S'ha de realitzar un recordatori a l'inici de l'activitat o de la jornada sobre les mesures bàsiques fins que s'assumisquen les noves rutines. Les persones participants han de rebre una educació per a la salut per a possibilitar una higiene correcta de mans i una higiene respiratòria i l'ús adequat de la mascareta.
- S'ha de demanar a les famílies que s'hi impliquen amb l'apel·lació a la seua responsabilitat per a evitar que els i les menors acudisquen a les activitats quan presenten símptomes compatibles amb la COVID-19 o hagen tingut contacte estret amb un cas sospitós o confirmat.

Preguntes i respostes sobre el nou coronavirus (COVID-19). Ministeri de Sanitat.
https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov/documentos/2020_10_05_Preguntas_respuestas_2019-nCoV-2.pdf

B. MESURES PER A LA LIMITACIÓ O EL CONTROL DEL CONTACTE INTERPERSONAL

B1. Quan no s'ha d'acudir a l'activitat?

No poden acudir a l'activitat les persones que es troben en alguna de les circumstàncies següents:

- En cas de presentar símptomes compatibles amb la COVID-19.
- En cas que s'estiga esperant el resultat d'una PCR o una altra prova de diagnòstic molecular (proves de diagnòstic d'infecció activa -PDIA-).
- Quan es troben en situació d'aïllament per ser un cas confirmat de COVID-19.
- En cas d'estar en quarantena preventiva domiciliària per ser contacte estret d'alguna persona diagnosticada de COVID-19.

Es considera que una persona presenta simptomatologia compatible amb la infecció per SARS-CoV-2 quan presenta una infecció respiratòria aguda d'aparició sobtada amb febre (temperatura superior a 37,5 °C), tos i/o sensació de falta d'aire. En alguns casos també pot haver-hi disminució del gust i de l'olfacte, esgarrifances, mal de gola, dolors musculars, mal de cap, feblesa general, diarrea i vòmits (aquests són els símptomes que actualment defineix el Ministeri de Sanitat, però es poden sotmetre a canvis).

En aquesta circumstància, s'ha de contactar amb el centre de salut (figura en la targeta SIP) que li pertany mitjançant l'app GVA Coronavirus per a mòbils, cita web Coronavirus (<http://coronavirusautotest.san.gva.es/cita-coronavirus-registro-va.html>) o al telèfon 961 839 000.

Consells per a l'aïllament en casos lleus o en investigació. Generalitat Valenciana:

http://coronavirus.san.gva.es/documents/469630/471449/Aislamiento_cas.pdf/e22b38d4-bbba-763f-edcd-0258bd3ed0be?t=1585653453190

No s'ha d'acudir al centre o agrupament fins que el professional sanitari de referència confirme l'absència de risc tant per a la persona com per la resta de persones.

Persones que presenten condicions especials de salut.

Les persones que presenten condicions de salut que els fan més vulnerables a la COVID-19 (com, per exemple, malalties cardiovasculars, diabetis, malalties pulmonars cròniques, càncer, immunodepressió, hipertensió arterial, o embarassades) poden acudir l'activitat, sempre que la seua condició clínica estiga controlada i així ho permeta, i mantinga les mesures de protecció rigoroses, excepte que tinga la indicació mèdica de no assistir-hi.

B2. Mesures organitzatives en el centre o espai físic on tinga lloc l'activitat per al manteniment del distanciament interpersonal.

- De manera general, s'ha de mantindre una distància interpersonal d'almenys 1,5 metres en les interaccions entre les persones afectades per l'activitat.
- Les entitats han de promoure que les reunions de coordinació i organització de l'activitat que siguen possibles es realitzen de manera telemàtica.
- S'ha de fomentar, amb la finalitat de limitar els contactes, el transport actiu (desplaçament a peu o amb bicicleta) a l'activitat. Per a fer-ho, cal promocionar, en col·laboració amb els ajuntaments, rutes segures i facilitar aparcaments de bicicletes.
- Cal assenyalar com més visible millor tota la normativa que cal seguir per al desenvolupament de l'activitat.

Entrades i eixides al centre o recinte d'activitat.

- Sempre que siga possible, cal establir zones d'entrada i eixida diferenciades al recinte d'activitat. A més, s'han de programar les entrades i les eixides escalonades per a evitar aglomeracions.
- Per als i les menors acompanyades de familiars pot tindre interès pràctic assenyalar una distància a 2 metres o més de l'accés al recinte, des d'on poder deixar els xiquets i les xiquetes perquè accedisquen de manera autònoma. Si cal, s'han d'organitzar cues amb senyalització de la distància interpersonal recomanada.

Desplaçaments pel centre o recinte d'activitat.

- S'han de reduir al mínim els desplaçaments pel centre o recinte.
- El trànsit de persones per l'interior del centre o recinte s'ha de fer de manera ordenada i cal mantindre la distància de seguretat. Es recomana assenyalar els circuits i les direccions de desplaçament.
- S'ha d'indicar la recomanació, sempre que no siga imprescindible, de no tocar el mobiliari del centre o recinte.
- En les escales, en cas d'haver-ne, també es recomana assenyalar els circuits i les direccions de desplaçament, no tocar els passamans o les baranes sempre

que siga possible, i deixar una distància de quatre escalons entre les persones que les pugen o les baixen.

- Els ascensors, en cas d'haver-ne, els han d'utilitzar, de manera individual, únicament persones amb mobilitat reduïda i, si és necessari, una persona acompanyant. La persona que manipule els botons s'ha de netejar les mans abans i després d'usar-los, utilitzar mascareta i la seua disposició en l'espai interior ha de ser la que permeta la màxima distància de separació.

Coordinació i organització de l'activitat.

- La direcció dels centres o agrupaments ha de designar una persona responsable per als aspectes relacionats amb COVID (*Responsable COVID-19 en el centre o agrupament*) que ha d'estar familiaritzada amb tots els documents relacionats amb activitats d'oci educatiu i educació no formal i COVID-19 vigents. Aquesta persona actua com a interlocutora amb els serveis sanitaris a requeriment del Centre salut pública corresponent o per iniciativa pròpia quan haja de consultar algun assumpte i ha de conèixer els mecanismes de comunicació eficaç que estableix el document: *Gestió de casos COVID-19 en les activitats d'oci educatiu i educació no formal*.
- Per a cada activitat es realitzarà un control d'assistència amb l'objectiu de facilitar la traçabilitat en cas de possibles contagis.
- En cas de necessitar-ho, les persones organitzadores o monitores de l'activitat podran fer reunions presencials per a organitzar-la, mantenint la distància mínima interpersonal d'1,5 m, usant la mascareta, rentant-se les mans amb freqüència, i complint els criteris vigents en matèria d'aforament de l'espai de reunió.

Reorganització dels espais i els grups.

- Els grups han de tindre un màxim de 10 persones participants més 1 persona monitora.
- Dins dels grups, les persones han de mantindre la distància interpersonal d'1,5 m. A més, es recomana que hi haja neteja freqüent de les mans durant el desenvolupament de l'activitat.
- Totes les persones de 6 anys o més hauran de portar mascareta en tot moment.
- Els grups han d'evitar la interacció amb altres grups del centre o agrupament i limitar al màxim el nombre de contactes.

- L'aforament màxim dels espais tancats serà del 50%, sempre que es pugui mantenir la distància de seguretat interpersonal d'1,5 m.
- Es recomana prioritzar, sempre que siga possible, l'ús dels espais a l'aire lliure per a la realització de l'activitat. A més, caldrà extremar les mesures de seguretat i higiene establides: mantindre, si escau, la distància de seguretat, rentada freqüent de mans, evitar tocar-se la cara, ulls i nas, etiqueta respiratòria en tossir o esternudar (en el colze, i no en la mà) i ús de mascareta.
- En el cas dels campaments, particularment, hauran de mantenir la metodologia d'organització de les persones participants en grups de convivència estable (GCE).

Zones comunes.

- Cal prioritzar, en la mesura que siga possible, la utilització dels espais a l'aire lliure per a la realització de l'activitat.
- A fi de mantindre les mesures de distanciament durant les pauses i els descansos, s'ha de procurar:
 - escalonar els horaris de descans.
 - usar mascaretes com a mesura de protecció en majors de 6 anys.
 - senyalitzar la distribució dels grups per sectors, garantint que entre ells hi haja una distància suficient per a evitar el contacte.
 - les persones monitores han de reforçar la vigilància durant les pauses i els descansos per a garantir l'atenció adequada a les persones participants.
- En cas d'espais tancats, cal verificar que la distància de seguretat estiga garantida en totes les zones comunes (menjador, lavabos, vestidors, etc.), bé mitjançant disminució de l'aforament, bé mitjançant accés escalonat. Així mateix, a les sales de descans, de trobada, reunions, tallers i acolliment, sales d'actes, etc. també s'ha de preveure aquesta mesura.

Interaccions amb persones externes a l'entitat.

- S'ha de reduir el nombre de visites de persones externes al centre o recinte d'activitat, excepte les que són estrictament imprescindibles. En cas necessari, cal facilitar que l'acció pugui desenvolupar-se de manera telemàtica. S'han d'evitar gestos d'afecte o cortesia social amb xiquetes, xiquets i persones joves, que suposen contacte físic, inclús donar-se la mà.
- Si una persona participant, amb una necessitat específica de suport, disposa d'una persona assistent personal reconeguda per la Conselleria d'Igualtat i

Polítiques Inclusives, o rep la col·laboració de personal de la Fundació ONCE o d'una altra fundació o associació externa a l'entitat, aquest personal només ha de tindre contacte directe amb qui assisteix, utilitzar mascareta higiènica i mantindre amb la resta la distància mínima interpersonal d'1,5 metres.

- La comunicació amb les famílies i/o responsables legals de les persones participants, o d'aquests amb les persones organitzadores o monitores, s'ha de realitzar preferentment per telèfon, correu electrònic, missatges o correu ordinari, i s'ha de facilitar que el màxim de gestions puguen fer-se de manera telemàtica.
- Qualsevol persona que done suport a l'organització i desenvolupament de l'activitat tindrà consideració de monitor o monitora, pel que haurà de complir totes les mesures de protecció i prevenció previstes en este protocol.

B3. Activitats, campaments i serveis complementaris de transport i menjador.

De manera general, s'han de mantindre les mesures de protecció i prevenció següents:

- El programa anual d'activitats s'ha d'ajustar a l'evolució de la pandèmia de la COVID-19.
- Les entitats poden organitzar les activitats sempre que es pugui garantir la distància mínima interpersonal d'1,5 metres i que, a més, es dispose d'un registre amb la relació de participants assistents, de manera que, en el cas de detectar un contagi, es pugui fer la traçabilitat sobre les persones que s'haurien d'aïllar.
- Respecte a l'ús de mascaretes, cal ajustar-se al que disposa l'apartat B4 d'aquest protocol.
- Les activitats que tinguen format d'esdeveniment o celebració s'han de dur a terme sense assistència de públic. Cal igualment mantindre les mesures de reorganització d'espais i grups. I queden prohibides les activitats que incloguen cant.
- Els campaments hauran de mantenir la metodologia d'organització de les persones participants en grups de convivència estable (GCE).

Grups de convivència estable (GCE) en els campaments.

- La situació generada per la crisi sanitària derivada de la COVID-19 fa que siga necessari establir un model organitzatiu singular de confecció de grups de persones participants en els campaments a conseqüència d'adaptar-los a les mesures de protecció, prevenció i promoció de la salut enfront de la COVID-

19. Este model organitzatiu serà el de constituir grups de convivència estable (GCE), atés que és l'opció que millor pot garantir la traçabilitat i la gestió dels casos de contagis que es puguin produir i, alhora, permet que les activitats es puguin desenvolupar d'acord amb els principis pedagògics amb què estan organitzades.

- Les persones que formen part dels grups de convivència estable (GCE) poden socialitzar i jugar entre elles sense haver de mantindre la distància interpersonal de manera estricta. Tot i això, es recomana que, si hi ha activitats que permeten mantindre la distància d'1,5 m, es mantinga. A més, es recomana que hi haja neteja freqüent de les mans durant el desenvolupament de l'activitat.
- Els GCE també han de tindre un màxim de 10 persones participants més 1 persona monitora.
- Aquests GCE han d'evitar la interacció amb altres grups i limitar al màxim el nombre de contactes.
- En les activitats que fan les entitats que comporten la mescla de participants de diferents grups de convivència estable, cal garantir la distància mínima interpersonal d'almenys 1,5 m.

Transport.

- És obligatori l'ús de mascareta a partir de 6 anys d'edat, sense perjudici de les exempcions que preveu l'ordenament jurídic. Es recomana que els serveis o persones encarregades del transport, en coordinació amb les entitats juvenils, disposen de mascaretes per a proporcionar-les a les persones participants en cas necessari (oblit, deterioració, caiguda a terra, etc.).
- No és obligatori l'ús de mascareta en persones que presenten algun tipus de dificultat respiratòria que pugui veure's agreujada per este ús, en persones en què l'ús siga contraindicat per motius de salut justificats degudament, o que per la seua situació de discapacitat o dependència presenten alteracions de conducta que en facen inviable l'ús, i causa de força major o situació de necessitat. En aquests supòsits es poden habilitar les primeres files del vehicle per a aquestes persones usuàries, mantindre la distància de seguretat entre seients o facilitar qualsevol altre mecanisme que resulte viable (mampares i altres).
- S'ha d'assignar i organitzar la distribució de persones participants dins del transport i limitar les interaccions físiques, prestant una atenció especial a l'habilitació d'espais per a persones amb discapacitat. L'assignació de seients s'ha de fixar prèviament al viatge i quedar-se reflectida en un document per part les persones monitores i mantindre's durant tota l'activitat. Les persones

participants que usen el transport ha d'esperar-se en les parades, mantindre la distància física i en ordre per a accedir al vehicle en fila i per la porta de davant. Es reserva l'inici de la cua a les persones que ocupen els seients de darrere. La baixada s'ha de fer en l'ordre invers, sense aglomeracions i evitant contactes.

- Les persones participants, abans de pujar i baixar del vehicle, han de desinfectar-se les mans amb gel hidroalcohòlic. Els serveis o persones encarregades del transport, en coordinació amb les entitats juvenils, ha de disposar de gel hidroalcohòlic i encarregar-se de dur a terme les mesures de seguretat, neteja, ventilació i desinfecció del vehicle, entre torns o rutes, i seguir la normativa vigent pel que fa a l'ús dels productes autoritzats per les autoritats sanitàries.
- En el supòsit que s'haja notificat algun cas de COVID-19 en una persona usuària del servei, s'han d'aplicar les mesures de desinfecció, segons la normativa vigent.

Menjador i àpats.

- Abans de procedir a menjar, cal llavar-se correctament les mans amb aigua i sabó. Aquesta maniobra s'ha de repetir quan s'acabe de menjar. Tenint en compte que llavar-se les mans és la maniobra més important de prevenció. A més, s'ha de posar a la disposició de les persones participants dispensadors de gel hidroalcohòlic o desinfectant amb activitat viricida autoritzat i registrat pel Ministeri de Sanitat, per si és necessari.
- Les persones monitores han de recordar, reforçar i supervisar el missatge de no compartir aliments, coberts, ni begudes.
- En el menjador i espais on menjar ha d'haver-hi cartells informatius sobre les normes a les persones participants, i recordatoris de mesures d'higiene personal (etiqueta respiratòria, llavada de mans, distanciament i ús de mascaretes).
- En general, s'ha d'organitzar l'espai del menjador i els horaris de tal manera que es possibiliti el compliment de la distància d'almenys 1,5 m entre els grups.
- En la mesura que siga possible, cal marcar i/o senyalitzar circuits d'entrada i eixida i llocs d'espera previs al servei. És obligatori portar mascareta en els circuits d'entrada i eixida del menjador o en els espais on es menja.
- En el menjador s'han de mantindre safates cobertes que les han de recollir els i les comensals baix la supervisió d'una persona monitora. Si no estan cobertes, les safates les ha de dispensar i recollir una única persona per grup.

- En qualsevol cas, s'han de diferenciar clarament les safates que tenen com a destí comuns amb al·lèrgies i intoleràncies alimentàries. Aquestes s'han d'etiquetar clarament i indicar-hi el contingut de les substàncies que provoquen al·lèrgies o intoleràncies i a qui estan destinades.
- Si l'elaboració i/o el servei d'àpats està a càrrec d'una empresa aliena a l'entitat, com un servei de servei d'àpats o una cuina d'un bar o restaurant, en les especificacions dels nous contractes s'han de fer referència al fet que s'han de prendre les mesures de prevenció establides en el document *Mesures per a la reducció del contagi pel coronavirus SARS-CoV-2. Serveis de restauració. Directrius i recomanacions*. Si està a càrrec de les entitats, es recomana dirigir-se al document anteriorment mencionat per organitzar el servei.
- S'han de seguir les formes generals de neteja i desinfecció de centres i espais d'activitat i posar una atenció especial en les superfícies de contacte més freqüents. S'ha de netejar i desinfectar després de cada torn de menjar. Quant a la ventilació, s'ha de realitzar el mateix que en els altres espais: abans, després de cada torn i quan s'acabe. Si la climatologia ho permet, les finestres han de romandre obertes el màxim temps possible.
- En qualsevol cas, els monitors i les monitores han d'usar mascareta amb caràcter obligatori.
- En el cas de campaments, s'han d'assignar llocs fixos durant tota l'estància i garantir l'estanquitat dels grups de convivència estable. Quan en el mateix torn de menjador participe més d'un grup de convivència estable han de mantindre una distància d'almenys 1,5 m entre els grups. A més, es recomana que dins dels grups de convivència estable també es deixi el màxim de distància interpersonal possible, donat que les persones participants no portaran mascareta durant l'hora de menjador o àpat.
- També en el cas de campaments, el temps de menjador pot ser una oportunitat educativa inclosa en la formació de les persones participants i estes es poden involucrar en la preparació de l'espai per a menjar, l'assumpció de les normes d'higiene (ús de davantals, mascaretes i barret, llavada de mans i ús de gel desinfectant) per a la preparació del servei de menjar, l'acte alimentari i la recollida posterior, i les mesures higièniques posteriors. Tot açò tenint en compte sempre l'estanquitat dels GCE; és a dir, que cada grup pot participar únicament en la preparació del seu espai i menjar.

Pernoctació.

- En les activitats que suposen pernoctació, com els campaments, l'aforament dels espais de dormir estarà limitat al 50%.

- En cas d'ús de tendes de campanya, podrà pernoctar més d'una persona en una mateixa tenda sempre que pertanyen al mateix GCE. En cas contrari, s'haurà d'usar una tenda de campanya per persona. La situació de les persones es farà de forma que es mantinga la distància de seguretat per la nit (disposició cap-peus en persones contigües).
- En qualsevol cas, es tindrà en compte l'organització dels grups de convivència estable per a distribuir les persones participants en els espais de dormir.

Lavabo.

- Per als campaments i altres activitats que suposen l'ús de lavabo i/o vestuaris, es recomana buscar espais amb moltes zones de lavabo per a distribuir i separar com més millor els grups, o establir mesures de neteja i desinfecció després de cada ús.
- S'han de programar els torns de dutxa i/o vestuari escalonats per a evitar aglomeracions, tenint en compte els grups. S'haurà de netejar i desinfectar el lavabo al principi i al final de l'ús i, en cas que s'use per part de diferents grups, entre grups.

B4. Ús de mascaretes.

- Cal ajustar-se al que disposa l'apartat 1.3 de la RESOLUCIÓ de 17 de juliol de 2020, de la consellera de Sanitat Universal i Salut Pública, de modificació i adopció de mesures addicionals i complementàries de l'Acord de 19 de juny, del Consell, sobre mesures de prevenció enfront de la COVID-19 (DOGV 18/07/2020).
- L'obligació de l'ús es refereix a mascaretes, preferentment higièniques i quirúrgiques, així com l'ús adequat d'aquestes, és a dir, que ha de cobrir des de la part del septe nasal fins a la barbata inclosa. No es permet l'ús de mascareta amb vàlvula exhaladora.
- Totes les persones que estiguen implicades en l'activitat (organitzadores o monitores, participants i personal extern), i estiguen obligades pels decrets de les autoritats sanitàries, hauran de portar mascareta en tot moment (excepte durant els àpats, el lavabo i dormint).
- El centre ha de disposar de mascaretes quirúrgiques per a utilitzar en el cas que algú iniciï símptomes, mentre s'activa l'aïllament d'aquest i l'aplicació del protocol de gestió de casos. A més, disposarà de mascaretes higièniques per a les persones monitores i, en cas de necessitat, per a l'alumnat (oblit, deterioració o altres

contingències) i mascaretes FFP2 sense vàlvula per a contingències en l'espai COVID-19.

- En general, no és recomanable usar-les en: menors de 3 anys (contraïndicat en menors de 2 anys per risc d'asfíxia), persones amb dificultat respiratòria que puga veure's agreujada per l'ús d'una mascareta, persones amb discapacitat o amb situació de dependència que els impedisca ser autònoms per a llevar-se la mascareta, persones que presenten alteracions de conducta que en facen inviable la utilització, quan es desenvolupen activitats que dificulten o impedisquen la utilització de mascaretes i quan les persones estiguen soles.

“Recomanacions per a l'ús de mascaretes” - Infografia Generalitat Valenciana

<http://coronavirus.san.gva.es/documents/469630/541839/AF+FLYER+ONLINE+SANIDAD+VAL.pdf/a9133264-2684-eb3e-0179-882032f8228?t=1587315655117>

“Com utilitzar una mascareta de manera segura. Què has de fer.”

Vídeo Ministeri de Sanitat: Disponible en:

<https://www.youtube.com/watch?v=aCPY6ROpAUI>

“Ús de mascaretes higièniques en població general” - Infografia del Ministeri de Sanitat

https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCoV-China/documentos/COVID19_Mascarillas_higienicas_poblacion_general.pdf

C. MESURES DE PREVENCIÓ

Les principals mesures de prevenció personal que han de fer-se de manera adequada i divulgar-se de manera activa durant l'activitat enfront de la COVID-19 i altres infeccions respiratòries són les següents:

- S'ha de realitzar una higiene de mans de manera freqüent i meticulosa durant, almenys, 40 segons amb aigua i sabó de manera preferent. Aquesta és la mesura més recomanable i que educativament s'ha de transmetre de manera important tant per l'eficàcia que té en la situació present com per suposar un aprenentatge higiènic molt rellevant. Si no és possible llavar-se correctament les mans, o de manera complementària, es pot utilitzar la desinfecció durant 20 segons amb gel hidroalcohòlic.
- La higiene de mans s'ha de realitzar, almenys, a l'inici i la fi de cada activitat, abans i després de les pauses i els descansos, de menjar i sempre després d'anar al lavabo i, en tot cas, un mínim de cinc vegades al dia. **ATENCIÓ:** s'ha de tindre en compte que quan les mans tenen brutícia visible el gel hidroalcohòlic no és suficient, i és necessari usar aigua i sabó. Cal assegurar en tots els lavabos, per a llavar-se les mans correctament, aigua, sabó i paper per a eixugar-les, perquè la neteja de mans pugui fer-se de manera freqüent i accessible, així com la disposició en diferents punts del centre de gel hidroalcohòlic per a la desinfecció. Per a cadascun dels casos anteriors (zona de llavada de mans i dispensadors d'hidrogel) s'ha d'informar de la tècnica correcta d'aquestes mesures mitjançant cartells indicadors (infografies de web del Ministeri de Sanitat o de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública). És molt important designar una persona en el centre o agrupament encarregada de supervisar, per a protegir les persones participants, tant els elements d'higiene en els lavabos com l'hidrogel.
- S'ha d'evitar tocar-se el nas, els ulls, la boca i la mascareta, ja que les mans faciliten la transmissió del SARS-CoV-2. Cal mantindre, sempre que siga possible, les portes obertes mitjançant falques i altres sistemes per a evitar el contacte de les persones amb les manetes i els poms.
- En tossir o esternudar, cal cobrir la boca i el nas amb la flexura del colze. Per a eliminar secrecions respiratòries s'han d'utilitzar mocadors d'un sol ús, que després d'utilitzar-se han de llançar-se a una paperera amb bossa i, si pot ser, amb tapa i pedal.

Vegeu l'exemple d'infografia del Ministeri de Sanitat: "Com he de llavar-me les mans?"

https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov-China/img/PosterA5_HigieneManos.jpg

Cartell “Com llavar-se les mans”. Cartell de l’OMS. Disponible en:

https://www.who.int/gpsc/information_centre/gpsc_lavarse_manos_poster_es.pdf

0 Duración de todo el procedimiento: 40-60 segundos

0 **Mójese las manos con agua;**

1 **Deposite en la palma de la mano una cantidad de jabón suficiente para cubrir todas las superficies de las manos;**

2 **Frótese las palmas de las manos entre sí;**

3 **Frótese la palma de la mano derecha contra el dorso de la mano izquierda entrelazando los dedos y viceversa;**

4 **Frótese las palmas de las manos entre sí, con los dedos entrelazados;**

5 **Frótese el dorso de los dedos de una mano con la palma de la mano opuesta, agarrándose los dedos;**

6 **Frótese con un movimiento de rotación el pulgar izquierdo, atrapándolo con la palma de la mano derecha y viceversa;**

7 **Frótese la punta de los dedos de la mano derecha contra la palma de la mano izquierda, haciendo un movimiento de rotación y viceversa;**

8 **Enjuáguese las manos con agua;**

9 **Séquese con una toalla desechable;**

10 **Sírvase de la toalla para cerrar el grifo;**

11 **Sus manos son seguras.**

 Organización Mundial de la Salud | **Seguridad del Paciente** | **SAVE LIVES**
UNA ALIANZA MUNDIAL PARA UNA ATENCIÓN MÁS SEGURA | **Clean Your Hands**

La Organización Mundial de la Salud ha tomado todas las precauciones razonables para garantizar la información contenida en este documento. Sin embargo, el material publicado se distribuye en forma de ningún tipo, ya sea impresa o electrónica. Cualquier uso de la información y del uso del material. La Organización Mundial de la Salud no podrá ser considerada responsable de los daños que resulten de cualquier uso de la información. LA OMS agradece a los hospitales universitarios de Ginebra (HUG), en particular a los miembros del Programa de Control de Infecciones, su participación activa en la redacción de este material.

Vegeu la informació d’SPRL de la Generalitat Valenciana: Com desinfectar-se les mans?

http://prevencio.gva.es/documents/161660390/169846207/FPRL_GT_03_S04+Higiene+de+mans.+Desinfecci%C3%B3/78b1462d-0df0-420e-bd93-34e3bc3d1fc2

Cartell “Com desinfectar-se les mans”. Cartell de l’OMS. Disponible en:
https://www.who.int/gpsc/information_centre/gpsc_desinfectmanos_poster_es.pdf?ua=1

 20 a 30 segundos

Deposite en la palma de la mano una dosis del producto suficiente para cubrir toda la superficie a tratar

Frótese las palmas de las manos entre sí

Frótese el dorso de una mano con la palma de la otra, entrelazando los dedos y viceversa

Frótese las palmas de las manos entre sí, con los dedos entrelazados

Frótese el dorso de los dedos con la palma de la mano opuesta, con los dedos juntos

Frote, con un movimiento de rotación, el pulgar de una mano atrapándolo con la palma opuesta y viceversa

Frote, con un movimiento de rotación, hacia atrás y hacia delante, los dedos juntos contra la palma opuesta

Las manos ya son seguras

D. MESURES PER A LA NETEJA, LA DESINFECCIÓ I LA VENTILACIÓ EN ELS CENTRES

Cada centre o agrupament ha de disposar d'un protocol de neteja i desinfecció, on s'indiquen també les persones responsables de cada tasca, adaptat a les seues característiques i horaris:

- En cas d'espais tancats, s'han de ventilar sovint, almenys durant 10-15 minuts a l'inici i al final de la jornada, i durant les pauses i els descansos, i cal mantindre les finestres obertes tot el temps que siga possible.
- Quan, a causa de la temperatura exterior, el soroll o les inclemències del temps no siga possible mantindre les finestres de les aules obertes, aquestes s'obriran completament cada 25-30 minuts durant un període de 3-5 minuts.
- Cal reforçar la neteja dels filtres d'aire i augmentar la ventilació dels sistemes de climatització. No es recomana utilitzar ventiladors.
- Cal arbitrar la neteja i la desinfecció dels centres o recintes d'activitat, almenys, una vegada al dia, i intensificar la neteja, especialment en els lavabos i en les superfícies que s'usen més.
- S'ha de posar especial èmfasi en superfícies, poms de les portes, taules d'ús comú, telèfons, ratolins d'ordinador i altres utensilis d'ús compartit.
- També s'ha de posar especial èmfasi en qualsevol material emprat per al desenvolupament de l'activitat.
- Els aplics dels llums, botons d'ascensors, baranes i passamans són també objecte d'atenció i neteja, a més de recomanar, en la mesura que siga possible, la precaució corresponent quan s'utilitzen.
- Per a la neteja i la desinfecció, poden usar-se detergents habituals o lleixiu d'ús domèstic diluït en aigua, i extremar-se les mesures de protecció del personal de neteja als agents químics. Aquests virus s'inactiven després de pocs minuts de contacte amb desinfectants comuns com la dilució de lleixiu acabada de preparar (concentració de clor 1 g/L, preparada amb dilució 1,50 d'un lleixiu de concentració 40-50 g/L). Poden utilitzar-se els viricides autoritzats [vegeu el document del Ministeri de Sanitat https://www.mscbs.gob.es/en/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov-China/documentos/Listado_virucidas.pdf].
- En cas d'usar roba específica per a les activitats es recomana que es netegen diàriament. Una vegada usada, ha de manipular-se com menys millor, ser suaument enrotllada i portar-se directament a la llavadora o col·locar-la en una bossa per a traslladar-la al lloc

de llavada. Ha de llavar-se a una temperatura, com a mínim, de 60 °C durant 30 minuts o amb qualsevol altre mètode que garantisca la higienització correcta.

E. GESTIÓ DE LA SOSPITA DE CASOS

- La direcció del centre o agrupament ha de designar una persona responsable COVID-19, que tindrà les funcions de:
 - Vetlar pel compliment de les normes establides per a la protecció i la prevenció referent a COVID-19.
 - La coordinació i la comunicació amb el centre de salut d'atenció primària de referència, amb el centre de salut pública i amb les famílies de les persones participants.
 - Contactar amb la família o tutor/a legal per a comunicar l'aparició de símptomes de sospita i perquè hi vagen a recollir les persones participants.
- Tots els centres o agrupaments han de tindre habilitat un "espai COVID-19" separat, d'ús individual, per a possibilitar l'aïllament de qualsevol persona que iniciï símptomes compatibles amb la COVID-19 i espere ser traslladada i que se n'informe la família.
- Aquesta sala o espai ha de tindre una bona ventilació, procurar que en aquest espai hi haja el mínim material possible i que es retiren tots els objectes que en puguen dificultar després una bona neteja. Tot el material de protecció ha de disposar-se dins d'una caixa estanca: mascaretes quirúrgiques per a persones participants i organitzadores i, per si les participants no es poden posar una mascareta quirúrgica, mascaretes de protecció FFP2 sense vàlvula, pantalles facials i bates d'un sol ús. A més, ha de disposar d'una paperera amb bossa i amb tapa i pedal.
- Es considera que una persona pot ser cas sospitós d'infecció per SARS-CoV-2, segons la definició del Ministeri de Sanitat, quan apareix simptomatologia d'infecció respiratòria aguda d'aparició sobtada que presenta els símptomes següents:
 - Els més comuns inclouen: febre (temperatura superior a 37,5 °C), tos i sensació de falta d'aire.
 - En alguns casos també hi pot haver disminució del gust i de l'olfacte, calfreds, mal de gola, dolors musculars, mal de cap, feblesa general, diarrea i vòmits.

(Aquests són els que actualment té definits el Ministeri de Sanitat, però es poden sotmetre a canvis.)

- En el supòsit de sospita, per iniciar símptomes en el centre o agrupament, cal col·locar-li una mascareta quirúrgica, sempre que tinga 6 anys o més. La persona monitora que haja detectat el cas, llevat que siga una persona vulnerable, s'ha de quedar amb la persona participant, fins que un/a familiar o tutor/a el/la vaja a buscar. S'ha d'evitar que altres persones entren en contacte amb la sospita per a evitar possibles contagis.
- S'ha d'acompanyar a l'espai COVID-19, comunicar a la direcció del centre o agrupament i contactar amb la família, que ha d'activar el circuit d'atenció sanitària contactant amb el seu centre de salut d'atenció primària de referència i seguir les instruccions d'aquest. La marxa de la persona participant s'ha de procurar fer en un vehicle particular i no en transport públic col·lectiu.
- El centre o agrupament s'ha de posar a la disposició dels serveis assistencials i de salut pública, per a facilitar la informació que es requerisca per a organitzar la gestió adequada de possibles casos i l'estudi i el seguiment de contactes.
- Salut Pública serà l'encarregada de la identificació i el seguiment dels contactes segons el protocol de vigilància i control corresponent.
- El Centre de Salut Pública ha d'establir un protocol d'actuació que indique les mesures de prevenció i control necessàries en cas de brot, o l'augment de la transmissió comunitària.

F. PREVENCIÓ DE L'ESTIGMA O DISCRIMINACIÓ EN RELACIÓ AMB LA COVID-19

L'estigma o la discriminació específica de persones que han patit COVID-19 està associat a la falta de coneixement sobre com es propaga la malaltia i la por a la malaltia. No obstant això, cap persona ni grup de persones és més propens a transmetre COVID-19 que d'altres. S'han de cuidar de manera especial les situacions de més vulnerabilitat emocional i social que han pogut produir-se a conseqüència de la pandèmia.

L'estigma també ocorre després que una persona s'haja recuperat de la COVID-19 o s'haja donat d'alta de l'àrea d'aïllament a casa o en quarantena. Esta situació danya la salut i el benestar de tota la comunitat, per la qual cosa la formació i la informació és el millor per a lluitar contra aquest, per a destruir estereotips perjudicials mitjançant l'educació per a la salut:

- Informant adequadament centre o agrupament sobre el coronavirus i les mesures de prevenció.

- Escoltant les preocupacions i els temors de les persones participants, acceptant-les com a expressió de les pors comprensibles i oferint informació fefaent sobre mecanismes de transmissió i resolució després de la quarantena.

G. ATENCIÓ A LA SALUT EMOCIONAL

Es recomana establir espais oberts per a parlar sobre la pandèmia, on s'anime a expressar els dubtes, temors i tota classe d'emocions i sentiments que es vagen suscitant. Aquest espai d'acolliment i comprensió fomenta la confiança i seguretat, al mateix temps que disminueix els nivells d'estrés.

Amb això, no només atenem la salut emocional, sinó que, com que es disminueixen l'estrés i les pors, actuem contra la possible aparició de comportaments estigmatitzadors.

En funció de l'edat, podem establir diverses pautes per a abordar aquest espai per a la ventilació emocional que recull la publicació: Missatges i accions importants per a la prevenció i el control de la COVID-19 a les escoles.

Es recomana introduir l'alfabetització mediàtica per a facilitar en les persones participants l'esperit crític davant de la informació que ofereixen els mitjans de comunicació o la formació de rumors i notícies falses, com a mecanisme per al seu propi apoderament i el maneig de l'estigma. Per a fer-ho, recomanem la utilització dels materials del Center of Media Literacy de la UNESCO.

A València a data de signatura electrònica
La Secretària Autonòmica de Salut Pública
i Sistema Sanitari Públic